

Univerzita
obraný

Centrum bezpečnostních
a vojenskostrategických studií

Datum 13. 6. 2023

AKTUÁLNÍ VÝVOJ VÁLEČNÉHO KONFLIKTU NA UKRAJINĚ

Předložený text je analytickým materiálem, popisujícím politicko-bezpečnostní a strategické souvislosti vývoje válečného konfliktu na Ukrajině. Názory, závěry, hodnocení a případná doporučení, zde vyjádřená a předpokládaná, jsou výhradními názory autora a nepředstavují postoje či stanoviska Ministerstva obrany nebo jiné vládní agentury ČR. Podklady pro analýzu vychází z veřejně dostupných zdrojů, některé informace týkající se přímo situace na Ukrajině nebo v Ruské federaci nelze ověřit z nezávislých a důvěryhodných zdrojů a není možné zcela zajistit jejich pravdivost, úplnost a objektivitu.

1. Co se nyní děje na frontě? Je to oťukávání, plná ofenziva? Ve kterém směru a je to očekávatelné? Není to třeba jen zástěrka a plný útok povede Ukrajina jinam?

Dlouho očekávaná ofenziva ukrajinské armády podle dostupných informací má probíhat minimálně na třech místech, přičemž není zcela jasné, na jakých směrech a s jakými silami a prostředky ukrajinská armáda tuto akci zahájila. Tato skutečnost je však naprosto logická. Informace o stavu ukrajinských sil a směry jejich předpokládané operační činnosti by umožnily ruské straně realizovat účinná protiopatření. Vývoj situace na frontě, stav a pozice protivníkových i vlastních sil ostatně patří mezi zásadní podmínky pro úspěšné vedení operační činnosti. Čili, jakkoli se zdá, že váleční zpravodajové a média aktuálně informují o stavu na bojišti a uvádějí v přímém přenosu podrobný vývoj konfliktu, určitě tomu tak není. Objektivní posouzení vývoje situace na frontě bude možné až s jistým časovým odstupem. Boj na Ukrajině je zcela jiná kategorie konfliktu a bylo by naprosto iluzorní hovořit o válce v přímém přenosu, jak tomu bylo například u války v Iráku v roce 1991, kdy zahraniční média, především americká CNN, podávaly světové veřejnosti reportáže přímo z bojiště v reálném čase.

Pokud jde o ukrajinskou ofenzivu, za dané situace, a s ohledem na poměrně nízkou intenzitu nasazení ukrajinských jednotek, lze předpokládat, že se spíše jedná o tzv. průzkum bojem, kdy se ukrajinské velení snaží najít slabá místa v ruské obraně, na která by se následně dala zaměřit hlavní ofenzivní činnost, a to s cílem proniknout do hloubky operační sestavy a přinutit ruskou stranu ke stažení z okupovaného území. Ostatně i ona dopředu ohlašovaná ofenziva ukrajinské armády měla patrně za cíl oklamat ruskou stranu a zjistit, kde se budou soustřeďovat hlavní ruské síly a prostředky a na kterou část frontové linie bude klást ruské velení hlavní důraz. Zde se rovněž potvrdilo, že Rusko má především zájem na udržení

území Donbasu, především území separatistických republik Luhaňsk a Doněck, a dále pak zajištění pozemního přístupu na Krymský poloostrov, tzn. udržení levobřežního území delty Dněpru, nacházející se jižně od Chersonu.

2. Jde čekat, že se podaří opravdu průlom někde nebo se bude postupovat krok za krokem, vesnice od vesnice?

Dá se s největší pravděpodobností očekávat, že Ukrajina přistoupí k hlavní fázi protiofenzivy pouze na jednom směru, a to na směru, který bude zajišťovat právě efektivní průlom a vklínění se do hloubky okupovaného území. V žádném případě nelze očekávat, že se ofenzíva neodehraje formou masivního frontálního útoku na širokém úseku fronty. Bude se jednat o snahu nasadit maximální koncentraci sil na relativně úzkém úseku fronty. Pokud by k tomu došlo například v oblasti západního Záporoží ve směru na Melitopol a dále směrem k Azovskému moři, mohly by Ukrajinci odříznout defenzivní pozice Rusů ve východní, resp. centrální části fronty od pozic v části jižní. Rozštěpení ruských defenzivních pozic by mohlo způsobit nárůst už tak značných těžkostí v logistickém zabezpečení jednotek, přesunu záloh a dalších sil na frontu, což by mohly využít ukrajinské jednotky k postupnému osvobozování okupovaných oblastí. Nicméně průlom ruských pozic by měl být proveden rychle a razantně, aby ruskému velení nezbyl čas na případné zformování bránících jednotek a opětovné zaujetí defenzivních pozic. A v tom bude mít Ukrajina asi zásadní problém. Takovýto úder vyžaduje mimořádnou palebnou sílu pozemních jednotek se silnou podporou dělostřelectva a raketového vojska a samozřejmě i podporu letectva a vzdušných sil. Je možné, že takový potenciál se už Ukrajině podařilo soustředit. To ukáže nejbližší vývoj konfliktu. Bez něj však není přílišná naděje na rychlý postup a osvobození okupovaných území. Postupné osvobozování, lokality po lokalitě, vesnici po vesnici, by asi opět sklouzlo do zdoluhavé opotřebovací pozíční války, která nepřinese očekávané výsledky.

3. Jak kartami zamíchala Kachovská přehrada? Je její zničení výhodnější pro Rusko (nyní) či pro Ukrajinu (protože už ji nikdo nemůže zničit podruhé a bláto taky jednou vyschne ...)

Otázka zodpovědnosti za částečné zničení Kachovské přehrady a následné záplavy v oblasti kde probíhají boje je poněkud diskutabilní. Pomineme-li katastrofální dopady na životní prostředí, na infrastrukturu a život civilního obyvatelstva, pak z čistě vojensko-strategického pohledu jde o to, že následky protržené přehrady způsobily těžkosti oběma stranám. Obě strany v důsledku záplav ztratily volnost pohybu a manévru, což je základní podmínka pro úspěšné vedení operace. Totiž jedním z klíčových principů operačního umění je zásada – nikdy nepodnikat takové akce, které by mohly ve svém důsledku způsobit větší škody vlastním silám než silám protivníka. Tento princip mimo jiné i značně omezuje použití zbraní hromadného ničení na taktické úrovni, tedy použití zbraní chemických, bakteriologických nebo biologických a pochopitelně i zbraní jaderných. Zjednodušeně řečeno, ničivé důsledky těchto zbraní se můžou velice lehce obrátit proti tomu, kdo je použil. Ať už čin provedla ruská nebo ukrajinská strana, nemohlo rozhodnutí o spuštění exploze vyjít po zralé úvaze z nejvyšší úrovně vojenského velení. Spíše bych se přikláněl k názoru, že šlo o izolovanou akci, jejíž aktéři si neuvědomovali či ani nechtěli uvědomit dosah takovéhoho činu v neprospěch vlastních sil.

4. Co Ukrajina nyní nejvíce potřebuje, chybí jí něco? Může se někde projevit nedostatek něčeho? Případně, je znatelné, že něco postrádá Rusko?

Ukrajina se pochopitelně i nadále potýká s problémy, pokud jde o zbraňové vybavení disponibilních jednotek, které mají být, podle neověřených informací, schopny tvořit více jak deset brigád. Už tolikrát zmiňovaný nedostatek těžké mechanizované techniky, jenž má být pokryt dodávkami ze Západu, se bohužel může projevit v průběhu protiofenzívy. Za dané situace lze předpokládat, že ukrajinské velení dokázalo koncentrovat pro potřeby vedení ofenzívy relativně dostatek vojáků s potřebným zbraňovým vybavením u tzv. prvosledových i druhsledových jednotek pozemních sil. Stejně tak je dosti vysoká pravděpodobnost dostupnosti taktických záloh. Ovšem klíčovou otázkou pro úspěšné naplnění úkolů protiofenzívy je dostupnost operačních a případně i strategických záloh s patřičným počtem vojáků a s odpovídajícím zbraňovým vybavením. A zde může pro Ukrajinou armádu nastat problém. Především pokud se operace nebude vyvíjet podle předběžných plánů, což se stává poměrně často, a pokud vznikne potřeba rychlého doplnění sil a prostředků v důsledku ztrát na bojišti. Ostatně vedení protiofenzívy s nutností vysoké úrovně ochrany sil, tedy minimalizace rizika ztrát vojáků i materiálu, zdůraznil ve svém nedávném projevu i prezident Zelenky. Zcela určitě tak podtext jeho projevu narážel na nedostatečné operační a strategické zálohy.

Pokud se však ukrajinským jednotkám podaří efektivně rozštěpit ruskou defenzivu, pak to naopak bude znamenat pro ruské velení problém s logistikou a zásobováním. Koneckonců, právě logistika je vedle zabezpečení ochrany sil a systému velení jedním z hlavních problémů ruských intervenčních jednotek od počátku konfliktu. A právě to by mohlo pozitivně přispět k vedení ukrajinské ofenzívy a uspořádat postupné osvobození oblastí v centrální, tedy Záporožské oblasti, a oblastí na levé straně delty Dněpru.

Pro ČTK zpracoval: plukovník gšt. v zál. Ing. Zdeněk Petráš, Ph.D.